

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/13/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114213424
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 08. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8114213424.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v spore žalobkyne: M. N., narodenej XX. XX. XXXX, bytom A., P. XXXX/XX, zastúpenej JUDr. Petrom Čurillom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 11, proti žalovanému: O. N., narodenému XX. XX. XXXX, bytom A., P. XXXX/XX, zastúpeného M. U. A., advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 137, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12C/195/2014 - 471 zo dňa 26.03.2019 takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Žiadna zo strán sporu n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je vyrovnanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po jeho zániku.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. U r č u j e , že predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov, účastníkov konania, tvoria: A:

1. dom súpisné č. XXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. P., okres Z., obec Z. stojaci na parcele KN C č. XXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 57 m² (nepatriaci do BSM), zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. P.,

2. záhradná chatka, vonkajšie úpravy pozostávajúce z oporného múra a dlažby,

3. byt č.XX nachádzajúci sa na X. poschodí vo vchode č. XX bytového domu súp. č. XXXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A., okres A., obec A. pozostávajúci z troch obytných miestností a príslušenstva spolu s ideálnym podielom 66/2710 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné č. XXXX, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A., ideálny podiel 66/2710 na nehnuteľnosti, na parcele č. KN C XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 476 m², zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A.,

4. motorové vozidlo zn. Citroen Xsara Picasso, evidenčné č. A. XXX W.,

5. finančná hodnota 400 EUR z predaja motorového vozidla zn. Škoda Felícia,

6. chladnička zn. Zanussi,

7. práčka zn. Bosch,

8. zostatok na účte vo Všeobecnej úverovej banke a.s. (č. účtu XXXXXXXX-XXX) ku dňu 03.01.2013 v sume 525,57 EUR,

9. zostatok na účte OTP banka Slovensko a.s. (č. Z. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX) ku dňu 03.01.2013 v sume 71,89 EUR.

B:

v y p o r i a d a v a bezpodielové spoluvlastníctvo tak, že: do výlučného vlastníctva žalobkyne p r i k a z u j e

1. dom súpisné č. XXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. P., okres Z., obec Z.v stojaci na parcele KN C č. XXX/XX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 57 m2 (nepatriaci do BSM), zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, k.ú. P., v podiele 1/1

2. záhradnú chatku, vonkajšie úpravy pozostávajúce z oporného múra a dlažby,

3. motorové vozidlo zn. Citroen Xsara Picasso,

4. chladničku zn. Zanussi,

5. práčku zn. Bosch,

6. zostatok na účte OTP banka Slovensko a.s. (č. Z. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX) ku dňu 03.01.2013 v sume 71,89 EUR.

do výlučného vlastníctva žalovaného p r i k a z u j e

1. byt č.XX nachádzajúci sa na X. poschodí vo vchode č. XX bytového domu súp. č. XXXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A., okres A., obec A. pozostávajúci z troch obytných miestností a príslušenstva v podiele 1/1 spolu s ideálnym podielom 66/2710 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu súpisné č. XXXX, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A., ideálny podiel 66/2710 na nehnuteľnosti, na parcele č. KN C XXXX - zastavané plochy a nádvoría o výmere 476 m2, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. A.,

2. finančnú hodnotu 400 EUR z predaja motorového vozidla zn. Škoda Felícia,

3. zostatok na účte vo Všeobecnej úverovej banke a.s. (č. účtu XXXXXXXX-XXX) ku dňu 03.01.2013 v sume 525,57 EUR,

II. Žalobkyňa s a s t á v a preberateľom zostatkov úveru Štátneho fondu rozvoja bývania, vo výške istiny a nesplatených úrokov č. 708/3835/2002 zo dňa 19. 11. 2002, ktorý bol ku dňu 03. 01. 2013 vo výške 21.610,32 EUR.

III.Žalobu vo vzťahu k uplatnenému nároku na vydanie veci: počítač, monitor, telefón s faxom, počítač č. 486 Pentium, satelitnú parabolu, konvektor monoblok, jedálenskú súpravu tanierov v počte 3 sady a kufříkový písací stroj, z a m i e t a .

IV.Žiadna zo strán n e m á na náhradu trov konania p r á v o .

V.Štát m á vo vzťahu k žalobkyne n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

VI.Štát m á vo vzťahu k žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 50 %“.

3. Poukázal na ustanovenie § 143, § 148 ods.1, § 149 ods.1,3, § 150 Občianskeho zákonníka, § 255 ods.1,2 Civilného sporového poriadku.

4. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tým, že po vykonanom dokazovaní bolo možné ustáliť masu bezpodielového spoluvlastníctva tak, že do nej patrí byt č. XX, nachádzajúci sa v bytovom dome súpisné č. XXXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX spolu sa podielom na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu a spolu s podielom k pozemku, zapísaného na liste vlastníctva č. XXXX, k.ú. Prešov, rodinný dom súpisné č. XXX nachádzajúci sa v k.ú. P., zapísaný na liste vlastníctva č. XXX, záhradná chatka, vonkajšie úpravy a dlažba, motorové vozidlo zn. Citroen Xsara Picasso, záväzok vo vzťahu k Štátnemu fondu rozvoja bývania vo výške 21.610,32 Eur, chladnička zn. Zanussi, práčka zn. Bosch, zostatok na účte vo Všeobecnej úverovej banke a.s. (č. účtu XXXXXXXX-XXX č.l. sp. 246) ku dňu 03. 01. 2013 vo výške 525,57 Eur, zostatok na účte OTP banka Slovensko a.s. č. Z. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX ku dňu 03. 01. 2013 v sume 71,89 Eur, finančná náhrada 400,- Eur z predaja motorového vozidla zn. Škoda Felícia. Do pasív patrí záväzok vo vzťahu k veriteľovi Štátny fond rozvoja bývania vo výške 21.610,32 Eur.

5. Vo vzťahu k bytu a k podielu na spoločných častiach a zariadeniach a k podielu pozemku konštatoval, že hodnota týchto nehnuteľností bola stanovená znaleckým posudkom č. 197/2015 vo výške 46.200,- Eur, z ktorej vychádzal majúc za to, že ide o najobjektívnejší znalecký posudok, ktorý bol vyhotovený vo

vzťahu k hodnote nehnuteľnosti. Zo zmluvy o prevode vlastníctva zo dňa 26.07.1999 mal súd zistené, že byt nadobudli spoločne za kúpnu cenu 10.347,- Sk, vrátane spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu a kúpnu cenu spoluvlastníckeho podielu na pozemku 5.833,- Sk, pričom im bola odpočítaná 15 % zľava vo výške 2.727,- Sk z dôvodu aplikácie ust. § 18 ods. 4 zák. 182/1993 Z.z., pretože kupujúci boli nájomcami pri uzatváraní zmluvy o prevode vlastníctva bytu.

6. Ďalšou nehnuteľnosťou zaradenou do aktív BSM je rodinný dom č. súpisné XXX, nachádzajúci sa v k.ú. P.. Súd ustanovil v konaní znalca L.. O. O., ktorý v znaleckom posudku č. 198/2015 vyčíslil hodnotu rodinného domu na sumu 44.561,48 Eur, plot 715,15 Eur, vonkajšie úpravy - vodovodná prípojka zo studne 1.526,52 Eur (nie hodnota studne), kanalizačná prípojka 791,09 Eur, plynová prípojka 46,35 Eur, prípojka NN 313,78 Eur, oporný múr garáž v sume 95,50 Eur, žumpa 1.485,92 Eur, vonkajšie schodisko 329,36 Eur, spolu t.j. 49.865,15 Eur. Z tejto hodnoty vychádzal pri stanovení hodnoty týchto nehnuteľností pri vypořádavaní masy BSM.

7. Do spoločného majetku patrí záhradná chatka stojaca na pozemku, ktorý je vo výlučnom vlastníctve žalobkyne. Hodnotu žalobkyňa stanovila na sumu 1.010,- Eur, určenú znalcom L.. S. (č.l. 215). Žalobkyňa argumentovala, že nejde o nehnuteľnosť v právnom slova zmysle. Rozporovala hodnotu vyčíslenú v znaleckom posudku L.. M. B. č. 140/2013, ktorý bol výške 3.076,68 Eur. Ocenenie drevenej chatky vykonal aj súdom ustanovený znalec L.. O. O. v znaleckom posudku č. 198/2015, ktorý stanovil cenu z viacerých položiek, čistú cenu záhradnej chatky vo výške 2.344,43 Eur, spevnenú plochu pri krbe 108,35 Eur a spevnenú plochu pred chatkou a prístreškom vo výške 708,91 Eur, spolu 3.161,69 Eur. Súd do masy BSM zahrnul záhradnú chatku, vonkajšie úpravy oporného múra a dlažby.

8. S námietkami žalobkyne vo vzťahu k vodovodnej a kanalizačnej prípojke sa súd vyrovnal, pričom vychádzal z vyjadrení znalca L.. O., ktorý uviedol, že pri výpočte použil rozpočtové ukazovatele publikované v Metodike výpočtu všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti a stavieb (ISBN 80-7100-827-3). V zmysle metodiky je domáca vodáreň samostatná položka a táto nebola v znaleckom posudku počítaná. Informácie o žumpe mu boli poskytnuté pri miestnom šetrení, t.j. že sa jedná o oceľovú nádrž a v čase obhliadky bola využívaná ako nádrž na zrážkovú vodu. V zmysle metodiky, základná životnosť žumpy je 80-100 rokov. V jeho znížení životnosti na 30 rokov zohľadnil vek nádrže, ktorý bol používaný ako silo, kde výsledný technický stav bol stanovený na 63,33 %. Uviedol, že ceny plastových nádrží na vodu o objeme 12 m³ sa pohybujú na úrovni cca 1.500,- Eur a viac.

9. Do masy BSM zahrnul motorové vozidlo zn. Škoda Felícia, po rozvoде manželov bolo predané žalovaným za zostatkovú hodnotu 400,- Eur. Stanovil hodnotu 400,- Eur vzhľadom na zhodný prejav strán sporu. Do aktív zahrnul aj motorové vozidlo Citroen Xsara Picasso so zostatkovou hodnotou 2.000,- Eur. Do masy BSM ďalej patrí zostatok na peňažných účtoch vo VÚB a OTP Banka Slovensko. Ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvoде manželstva na predmetných peňažných účtoch bol zostatok v sume 525,57 Eur a 71,89 Eur.

10. Medzi pasíva BSM ustálil záväzok vo vzťahu k Štátnemu fondu rozvoja bývania ku dňu právoplatnosti rozsudku o rozvoде manželstva predstavovali sumu 21.610,32 Eur. Pristúpil k vyrovnaniu BSM účastníkov.

11. Vo vzťahu k záväzku vo výške 3.000,- Eur, ktorý by mal patriť do BSM súd uviedol, že tento záväzok nepatrí do pasív BSM. S odôvodením, že žalobkyňa neoznačila žiadne relevantné dôkazy. Na preukázanie skutočnosti, že finančné prostriedky vo výške 3.000,- Eur boli použité na spotrebu domácnosti neoznačila žiadne dôkazy. Predložená zmluva o pôžičke nepreukazuje skutočnosť, že tieto konkrétne finančné prostriedky boli použité na spotrebu počas trvania manželstva.

12. Vyrovnal aktíva a pasíva tak, že podiel žalobkyne a žalovaného pri rovnej polovici hodnoty majetku by predstavoval sumu 51.222,97 Eur, z ktorej žalobkyňa v nehnuteľnosti rodinného domu, záhradnej chatky (49.865,15 Eur + 3.161,69 Eur a v hnutel'nych veciach (za motorové vozidlo 2.000 Eur + práčka 57,20 Eur + chladnička 164,46 Eur) a financiách (71,87 Eur) obdržala 55.320,67 Eur, rozdiel medzi podielom, ktorý by žalobkyňa mala dostať a dostala viac, predstavuje sumu (55.320,67 Eur - 51.222,97 Eur) 4.097,70 Eur. Žalovaný za nehnuteľnosť bytu (46.200,- Eur) + finančná hodnota za predaj motorového vozidla Škoda Felícia (400,- Eur + 525,27 Eur) obdržal 47.125,27 Eur, teda dostal oproti polovici hodnoty majetku o 4.097,70 EUR (51.222,97 Eur - 47.125,27 Eur) menej, ktorú by mu mala žalobkyňa na vyrovnanie

podielov na veciach zaplatiť. Od tejto sumy však treba odpočítať sumu 10.805,16 Eur, ktorú by mal žalovaný zaplatiť na vyrovnanie spoločného dlhu v celkovej sume 21.610,32 Eur (1/2 predstavuje sumu 10.805,16 Eur). Z uvedeného však vyplýva, že dlh vo výške 10.805,16 Eur je vyšší ako to, čo by mala uhradiť žalobkyňa žalovanému na vyrovnanie podielu a naopak rozdiel medzi sumou 10.805,16 Eur sumou 4.097,70 Eur na vyrovnanie záväzku by bol povinný zaplatiť žalovaný žalobkyni (10.805,16 - 4.097,70) 6.707,46 Eur.

13. Tvrdiac, že je viazaný názorom odvolacieho súdu vysloveného v jeho zrušujúcom uznesení stanovil disparitu podielov zohľadňujúc zásluhovosť žalovaného na zabezpečení bytu, ktorú vyjadril tak, že žalovaný nie je povinný vyplatiť na vyrovnanie podielu z BSM žalobkyňu.

14. Vo vzťahu k uloženiu povinnosti vydať žalobkyni do troch dní od právoplatnosti rozsudku počítač, monitor, telefón s faxom, počítač č. 486 Pentium, satelitnú parabolu, konvektor monoblok, jedálenskú súpravu tanierov v počte 3 sady a kufríkový písací stroj, súd žalobu zamietol. Predmetný nárok bol zo strany žalobkyne uplatnený, avšak na preukázanie dôvodnosti tohto nároku neboli vo veci navrhované žiadne dôkazy, v poslednom vyjadrení, ktoré sa týkalo tohto uplatneného nároku (č.l. 107) žalobkyňa zotrvala na tom, aby bola uložená povinnosť vydať žalovanému veci - telefón s faxom a osobný počítač, avšak súdu neboli preukázané skutočnosti zo strany žalobkyne, vôbec o existencii týchto vecí ani skutočnosti preukazujúce, že tieto veci žalovaný drží.

15. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 C.s.p. Súd mal pritom za to, že obe strany sporu boli v konaní porovnateľne úspešné. Súd priznal štátu nárok na úhradu účelne vynaložených prostriedkov a to od každého účastníka v rozsahu 50 %.

16. V konaní zo strany štátu z prostriedkov štátneho rozpočtu bolo uhradených na výdavky trov dokazovania 119,70 Eur, pre odmenu znalca 3 x po 30,- Eur za výdavky, ktoré vznikli za poskytnutie informácie zo strany bánk, z týchto dôvodov súd priznal štátu nárok na úhradu týchto vynaložených prostriedkov zo strany strán sporu, a to od každého v rozsahu 50 % s poukazom na vyššie uvedené, že podiel účastníkov na mase BSM bol rovnaký.

III. Obsah odvolania žalobkyne

17. Proti rozsudku podala odvolanie žalobkyňa. V odvolaní uviedla, že rozhodnutie je nesprávne, nezákonné, pričom súd rozhodol na základe nesprávne zisteného skutkového stavu veci a rozhodnutie súdu sa zakladá na nesprávnych právnych záverov, ktoré vychádzajú z nesprávne zisteného skutkového stavu. Podľa názoru odvolateľky rozsudok nespĺňa náležitosti podľa ust. § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku poukazujúc na bod 54. samotné dôvody pri argumentácii, v zmysle ktorej vychádza súd z disparity podielov poukazujúc na závery odvolacieho súdu. Na tejto skutočnosti nič nemení ani citácia teoretických úvah a princípov obsiahnutá v odôvodnení pod bodom 49. Poukazuje na to, že odvolací súd poukazoval na právne dôvody pod bodmi 30. až 32. Nikdy však nevyslovil záver, že práve uvedenou disparitou sa musí súd riadiť pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov konania. V tejto súvislosti si dovoľuje zdôrazniť, že príčinou rozpadu manželstva strán nebola nevera žalobkyne, ale disharmonické manželstvo a skôr morálno-vôľové vlastnosti žalovaného, pričom samotné príčiny rozvodu nie sú právne významné (viď bod 32. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove). Vo vzťahu k možnosti vyporiadania je potrebné poukázať na tzv. princíp zásluhovosti, pričom v konkrétnej veci nemôže byť ani len sporným, že majoritným žiteľom rodiny bola práve žalobkyňa a žalovaný s poukazom na svoj zdravotný stav a morálne vôľové vlastnosti bol tým z manželov, ktorý vo výraznej menšej miere prispieval k zabezpečeniu materiálneho chodu domácnosti a života rodiny. Právnym dôvodom má byť skutočnosť, že nadobudli byt po smrti právneho predchodcu, pričom je to právne irelevantné a to len v nepatrnnej časti a to v miere poskytnutia zľavy zo strany predávajúceho, pričom výška tejto zľavy nekorešponduje spôsobu vyporiadania tak, ako k tomu došlo v rámci výrokovkej časti odvolaním napadnutého rozhodnutia. Minimálne v otázke disparity podielov je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné. Nesprávne sa súd vyrovnal s otázkou záväzku vo výške 3.000,- Eur, ktorý mal vzniknúť počas bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa na svoje tvrdenia označila dôkazy a tieto žiadala v súlade s platnou právnou normou vykonať, pristúpila k takémuto záväzku len z dôvodu pasivity žalovaného. Z neznámych dôvodov uvedené dôkazy neboli vykonané, pritom sú významné pre rozhodnutie vo veci samej. Navrhuje, aby odvolací súd

rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie za účelom vypracovania znaleckého posudku z odboru stavebníctva, vylúchu svedkov za účelom jednoznačného vypořádania sa s otázkou možnej disparity.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 365 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 C.s.p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.) dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

19. Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vzhľadom na vykonané dokazovanie dostatočne zistil skutkový stav, vec aj správne právne posúdil, keď aplikoval ust. § 145 ods. 1, § 143, § 150 § 149 ods. 1 a 3, Obč. zák. Správne je ustálená súdom masa BSM a to aktíva aj pasíva.

20. Odvolacia námietka žalobkyne sa dotýka nespreskúmateľnosti rozhodnutia vo vzťahu k disparite podielov, ktorú súd vyslovil vo svojom rozhodnutí a následne k nesprávnosti záveru o dôvodnosti vyslovenia disparity podielov, ktorú súd použil. Poukazuje na to, že príčiny rozvratu manželstva a rozpadu manželstva nemôžu byť dôvodom pre použitie disparity podielov, čo vychádza zo záverov zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu v danej veci. Samotná skutočnosť, že strany sporu nadobudli byť po smrti právnych predchodcov je právne irelevantná, resp. je právne významná len v nepatrnej časti a to v prípadnej miere poskytnutia zľavy zo strany predávajúceho, pričom výška tejto zľavy nekorešponduje spôsobu vypořádania.

21. V prejednávanej veci vo vzťahu k otázke disparity podielov odvolací súd zaujíma nasledovné závery, pričom považuje za dôvodné doplniť dôvody pre aplikáciu disparity oproti odôvodu rozhodnutia súdu prvej inštancie.

22. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí pri zdôvodnení svojho postupu poukazuje na to, že v danej veci pristúpil k aplikácii disparity podielov poukazujúc na závery odvolacieho súdu v jeho uznesení č.k. 21Co/133/2017-416 zo dňa 25.09.2018. Odvolací súd sa vyjadril k otázke disparity podielov v zrušujúcom uznesení. Z jeho záverov vyplýva, že žalovaný počas konania uvádzal dôvody a dôkazy, pre ktoré žiadal súd o aplikáciu výnimky odôvodňujúcej prelomenie zásady rovnosti pri vypořádavaní majetku v BSM. V novom rozhodnutí po zrušení veci odvolacím súdom boli strany sporu vyzvané na predloženie dôkazov (č.l. 427, 428), boli poučené o potrebe predložiť súdu prípadné prostriedky procesnej obrany. Následne boli predložené zo strany žalovaného listinné dôkazy a to zmluva o prevode vlastníctva k predmetnému bytu, resp. bol daný návrh na zabezpečenie tohto dôkazu. Na pojednávaní dňa 18.01.2019 súd vyzval žalovaného, aby predložil súdu kúpnu a nájomnú zmluvu bytu a zabezpečil účasť na pojednávaní svedka Z. Č.. Žalovaný predložil zmluvu o nájme bytu zo dňa 01.01.1993, zmluvu o prevode vlastníctva bytu zo dňa 26.07.1999, úmrtný list predchodcu žalovaného M. N., ktorý zomrel 06.09.1987.

23. Podľa ust. § 143 Obč. zák. je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

Podľa ust. § 148 ods. 1 Obč. zák. so zánikom manželstva zanikne i bezpodielové spoluvlastníctvo manželov.

Podľa ust. § 149 ods. 1 Obč. zák. ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vypořádanie podľa zásad uvedených v § 150.

Podľa ust. § 149 ods. 3 Obč. zák. ak sa vyporiadanie nevykoná dohodou, vykoná ho na návrh niektorého z manželov súd.

Podľa ust. § 150 Obč. zák. sa pri vyporiadaní vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z manželov staral o rodinu a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

24. Návrh uplatnený žalovaným smeroval k prihladnutiu disparity vo vzťahu k bytu patriacemu do BSM. Dôvodom je výrazný jeho podiel na nadobudnutí bytu, keďže nájomcami bytu boli jeho rodičia. V dôsledku prechodu práva nájmu bytu na neho po ich smrti stali spoločnými nájomcami bytu s manželkou a následne byt nadobudli do vlastníctva.

25. Z obsahu skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú závery, že obom manželom vzniklo právo spoločného nájmu bytu. Nájomná zmluva bola uzavretá dňa 01.01.1993. Počas existencie manželstva bola uzavretá Zmluva o prevode vlastníctva bytu č. 6134/1999, ktorej vklad bol povolený dňa 06.03.2000 príslušnou správou katastra. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že predmetný byt bol v režime spoločného nájmu bytu, neskôr v režime vlastníckom, pričom byt pred nimi užívali rodičia žalovaného. Z výpovede svedka navrhnutého žalovanou stranou Z. Č. vyplýva, že predmetný byt patril rodičom žalovaného, on je manželom sestry žalovaného, v tomto byte spolu všetci bývali, následne bol byt prenechaný žalovanému s tým, že manželka nepožadovala finančnú náhradu a boli uzrozmene, že byt ostáva žalovanému. Svedok G. U. vo svojej výpovedi uviedol, že má vedomosť o tom, že byt patril rodičom žalovaného, ktorí boli jeho užívatelmi a následne počas manželstva tento byt už bol odkúpený stranami sporu ako manželmi.

26. Právo nájmu bytu teda nadobudol žalovaný ako právny nástupca svojich rodičov sukcesiou v zmysle § 706 ods.1 O.z. Uzavretím manželstva vzniklo právo spoločného nájmu bytu manželov a následne dochádza k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva. Vyhodnocujúc princíp zásluhovosti o nadobudnutie predmetného bytu, vrátane podielu na spoločných častiach a zariadeniach bytového domu a podielu na pozemku, odvolací súd citlivo zvažoval všetky dôležité kritéria pre vyhodnotenie princípu zásluhovosti o nadobudnutie tohto bytu. Konštatuje, že je možné prisvedčiť návrhu a tvrdeniam žalovaného, že jeho zásluhou nadobudli obaja manželia do svojho vlastníctva predmetný byt, pričom v dôsledku toho, že došlo k predaju bytu obom manželom ako nájomcom bytu, bola zmluva uzavretá v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytu a nebytových priestorov. Vychádzajúc z článku 6 danej zmluvy kúpna cena za predmetný byt bola vo výške 10.347,- Sk a cena za podiel na pozemku, na ktorom je postavený bytový dom vo výške 5.833,- Sk. Vychádzajúc tiež zo zistenia, že Zmluva o prevode vlastníctva bola uzavretá s predávajúcim, ktorý bol vlastníkom bytu, pričom išlo o v tom čase o komunálny byt a Mesto Prešov nadobudlo vlastníctvo k predmetnému bytu v súlade so zákonom č. 138/199 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov. S ohľadom na charakter tejto zmluvy je zrejmé, že došlo k predaju komunálneho bytového fondu a zmluvná voľnosť spočívajúca vo výbere zmluvného partnera bola obmedzená zákonom, keďže nadobúdateľmi sa mohli stať výlučne len doterajší nájomcovia. Znamená to, že privilegované právo získať byt prináležalo nájomcom, pričom zmluvu o prevode vlastníctva uzatvoril vlastník spolu s doterajšími nájomcami bytu, ktorými boli obaja manželia. Rovnako tak dispozičná voľnosť vlastníka bola modifikovaná aj tým, že zákon ustanovoval maximálne ceny bytov, ktoré boli zákonom regulovaná. To znamená, že kúpne ceny nesmeli prevýšiť ceny určené zákonom. Je zrejmé, že kúpna cena bola obmedzená zákonom a aj keď išlo o dohodnutú kúpnu cenu, táto neprevýšila ceny určené zákonom, pričom následne pri ďalších prevodoch vlastníctva bytu boli už uplatňované trhové hodnoty bytov.

27. Odvolací súd sa priklonil k vyjadreniu disparity podielov spôsobom ako to učinil súd prvej inštancie, že žalovaný nebude zaviazaný vyplatiť podiel žalobkyni, ktorý by predstavoval pri rovnosti podielov sumu zodpovedajúcu 6.707,46 Eur. Pri disparite podielu k bytu je potrebné vychádzať zo súm: v prípade manžela: 26.453,73 Eur - 57,3 % z hodnoty bytu V prípade manželky: 19.746,27 Eur - 42,7 % z hodnoty bytu. Rozdiel priznaného podielu z hodnoty bytu činí sumu 6.707,46 Eur, v percentuálnom vyjadrení 14,6 % v prospech žalovaného.

28. Súdna prax zastáva názor, že odklon od rovnosti podielov na majetku patriaceho do BSM je namieste za situácie, keď zvýšené úsilie jedného z manželov zaistilo nadobudnutie a udržanie majetku značnej hodnoty a ako sa každý z manželov staral o rodinu. Zákon explicitne neupravuje spôsob nerovného vyporiadania a disparita môže byť tak vyjadrená nie iba percentom, či zlomkom, ale aj prikázaním veci jednému z manželov bez toho, aby bol zaviazaný finančne sa s druhým manželom, pokiaľ ide o túto vec vyporiadať (porov. nález Ústavného súdu SR z 13.03.2013, sp. zn. I. ÚS 537/2013-37). Základnou zásadou pre vykonanie vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva je, že podiely oboch manželov sú rovnaké (princíp parity). Z tejto zásady však zákon pripúšťa výnimky, ktoré umožňujú podiely určiť aj iným pomerom. Výšku podielov môže ovplyvniť napríklad skutočnosť, že niektorý z manželov sa napriek svojim schopnostiam a možnostiam nestaral o rodinu, že sa nepričiňoval (hoci mohol) o nadobudnutie a zveľaďovanie spoločných vecí a podobne.

29. Závery súdu prvej inštancie vo vzťahu k zisteniu hodnoty vyporiadavaných nehnuteľnosti považuje sa dostatočné a vyčerpávajúco odôvodnené poukazujúc na konkrétne dôkazy, z ktorých súd prvej inštancie vychádzal.

30. Žalobkyňa namieta nesprávne skutkové zistenia, ktoré súd akceptoval vychádzajúc z vykonaného dôkazu a to znaleckého posudku znalca L.. O. vo vzťahu k určeniu hodnoty záhradného domčeka.

31. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že súd hodnotí vykonané dôkazy podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 C.s.p.). Súd prvej inštancie uviedol vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ako aj vyhodnotenie záverov znaleckého posudku L.. A. O. v odôvodnení svojho rozsudku v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p. Tento dôkaz hodnotil v súvislosti aj s iným predloženým dôkazom, na ktorý poukazuje žalobkyňa vo svojom odvolaní a to ňou predložený znalecký posudok L.. O. S.. Podľa názoru odvolacieho súdu postupom pri hodnotení dôkazov nedošlo k nesprávnym skutkovým zisteniam a k nesprávnemu vyhodnoteniu pravdivosti alebo dôležitosti týchto dôkazov, nedošlo k porušeniu pravidiel formálnej logiky, ktorá sa vyžaduje pri voľnom hodnotení dôkazov. Dôkaz, ktorý je vykonaný znalcom sa hodnotí ako každý iný dôkaz v súdnom konaní. Pri vyhodnocovaní dôkazu, ktorým je znalecký posudok, súd musí skúmať, či posudok vychádza zo zistených skutočností, či z hľadiska pravidiel logického myslenia je presvedčivý. Ak ho považuje za rozporný svoje dôvody pri vyhodnotení dôkazu uvedie. Súd pri hodnotení výsledkov dokazovania svoj postup a dôvody, pre ktoré akceptoval závery práve znaleckého posudku L.. A. O. presvedčivo odôvodnil. Odvolací súd považuje jeho závery za správne a námietky žalobkyne za nedôvodné.

32. Podľa názoru žalobkyne nesprávne sa súd vyrovnal so záväzkom vo výške 3.000,- Eur, ktorý vznikol počas trvania BSM, pokiaľ ho nezaradil do BSM. Z tvrdenia žalobkyne a listinného dôkazu vyplýva, že záväzok mal vzniknúť počas trvania BSM, zmluvu uzatvorila samotná žalobkyňa. Súdu nevedla, či záväzok bol aspoň v časti splatený, ale vychádzajúc z jej tvrdení, zrejme ku dňu zániku BSM mal trvať a bol vo výške 3.000,- Eur. Súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ záväzok neučinil predmetom BSM strán sporu.

33. Podľa § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov. V ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov; inak je právny úkon neplatný.

Podľa § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení a povinní obaja manželia spoločne a nerozdielne.

34. Citované ustanovenie § 145 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vzájomné vzťahy manželov a tretích osôb s ohľadom na dispozičné úkony bezpodielových spoluvlastníkov, t.j. na právne úkony, ktorými manželia disponujú so spoločnými veciami ako predmetom bezpodielového spoluvlastníctva. Vo vzťahu k tretím osobám zakladá aktívnu alebo pasívnu solidaritu manželov, z platných právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí. Tento dôsledok nastáva bez ohľadu na to, či právny úkon týkajúci sa spoločných vecí urobil jeden z manželov alebo obaja manželia spoločne a či išlo o bežnú vec (záležitosť) alebo o inú než bežnú vec. V zmysle tohto ustanovenia sa na platnosť právneho úkonu týkajúceho sa spoločných vecí a urobeného len jedným z manželov (teda úkonu, pri ktorom manželia nevystupujú spoločne ako účastníci), vyžaduje súhlas druhého manžela, ak ide o inú než bežnú záležitosť. Nedostatok tohto súhlasu má za následok neplatnosť právneho úkonu, pričom v

zmysle § 40a Občianskeho zákonníka ide o relatívnu neplatnosť. To znamená, že právny úkon, ktorý nemožno považovať za vybavovanie bežnej záležitosti, uskutočnený iba jedným z manželov bez súhlasu druhého manžela, sa považuje za platný, pokiaľ sa ten, kto je ním dotknutý, nedovolá jeho neplatnosti. Základnou podmienkou aplikácie ustanovenia § 145 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka na konkrétny prípad je však existencia právneho úkonu týkajúceho sa spoločných vecí. Pokiaľ táto podmienka nie je splnená, sú úvahy o tom, či v konkrétnych okolnostiach išlo o bežnú alebo nie bežnú záležitosť a teda či k právnomu úkonu bol alebo nebol potrebný súhlas druhého manžela, bezpredmetné. Za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí treba považovať tie, pri ktorých dochádza k dispozícii s predmetom bezpodielového spoluvlastníctva alebo k výkonu jeho správy. Týmto predmetom podľa platnej právnej úpravy (§ 143 Občianskeho zákonníka) môže byť len to, čo môže byť predmetom vlastníctva, teda iba veci v právnom zmysle, t.j. ovládateľné hmotné predmety a ovládateľné prírodné sily, ktoré slúžia potrebám ľudí. Za predmet vlastníctva a teda ani bezpodielového spoluvlastníctva manželov sa preto nepovažujú pohľadávky a záväzky (dlhy), ktoré sa riadia všeobecným právnym režimom záväzkových vzťahov. Na tomto závere nič nemení to, že pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva sa vykonáva aj vyporiadanie spoločných pohľadávok a záväzkov manželov (dopadajúce len na vzťah medzi manželmi a nie aj na ich vzťah k tretím osobám) podľa zásad platných pre vyporiadanie tohto spoluvlastníctva (vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva v širšom zmysle). Podľa súdnej praxe sa za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí nepovažujú napr. zmluva o pôžičke uzavretá len jedným z manželov (rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 21. decembra 1973 sp. zn. 3Cz/57/73 publikovaný v Zborníku stanovísk správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, vydanom Najvyšším súdom ČSSR, SEVT Praha 1986), ručiteľský záväzok jedného z manželov (R 61/1973) alebo zmluva o výpožičke uzavretá len jedným z manželov (R 71/1994).

35. V preskúmvanej veci bolo zo skutkového hľadiska zistené, že žalobkyňa a žalovaný v čase uzavretia právneho úkonu boli manželia, že žalobkyňa uzavrela zmluvu o pôžičke. Vychádzajúc z takto zisteného skutkového stavu súd dospel k správne právnemu záveru, že uzavretím tejto zmluvy nevznikol spoločný záväzok manželov, pretože nešlo o vybavovanie záležitosti týkajúcej sa spoločných vecí, a z tohto dôvodu k takémuto právnomu úkonu nebol ani potrebný súhlas žalovaného. Uzavretím zmluvy o pôžičke iba jedným z manželov nevzniká spoločný záväzok manželov, ale iba individuálny záväzok toho manžela, ktorý zmluvu sám uzatvoril (Najvyšší súd ČR sp. zn. 3Cz 57/73, Najvyšší súd SR, sp. zn. 3Cdo/143/2008). Závery súdu prvej inštancie o tom, že nevznikol predmetný záväzok v súvislosti s potrebami vychádzajúcimi z ich hospodárskeho a spotrebného spoločenstva sú správne. Žalobkyňa ako konštatoval súd prvej inštancie nepreložila na svoje tvrdenia, dôkazy, napriek tomu, že bolo súdom prvej inštancie aj vyzvaná.

36. K námietke žalobkyne, že súd prvej inštancie nevykonal navrhované dôkazy odvolací súd poukazuje na závery súdu prvej inštancie, ktorý sa vyrovnal s daným návrhom žalobkyne. Po zrušení rozsudku odvolacím súdom okrem vykonaného dokazovania, právny zástupca žalobkyne z opatrnosti navrhol vykonať dokazovanie výsluchom detí žalobkyne a žalovaného, čo však bolo po lehote, ktorú súd v rámci konania určil podľa ust. § 153 ods. 1 až 3 C.s.p., preto súd na tento prostriedok procesného úroku neprihliadal a zamietol návrh na jeho vykonanie. Závery súdu sú akceptovateľné a dôvodné.

37. K námietke o nesprávnom závere súdu o zamietnutí žaloby sa stotožňuje odvolací súd so záverom súdu prvej inštancie uvedenom v bode 58. napadnutého rozsudku.

38. Za tejto situácie odvolací súd k pristúpil k potvrdeniu rozsudku, pričom považoval napadnutý rozsudok ako vecne správny, vrátane výroku o trovách konania podľa § 387 ods.1 C.s.p.

39. Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania vychádzal odvolací súd z toho, že žalobkyňa nebola úspešná v odvolacom konaní, ale prihliadnuc na posúdenie predmetu sporu a okolnosti prejednávanej veci, že vyrovnanie BSM je v záujme oboch strán sporu, pričom nedošlo k dohode medzi stranami sporu pred začatím súdneho konania, ako aj v priebehu súdneho konania. Majúc na zreteli práve tieto skutočnosti súd pristúpil záveru o tom, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

40. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).